

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

6. září 2012*

„Řízení o předběžné otázce — Sbližování právních předpisů — Veřejné zdraví — Informování a ochrana spotřebitelů — Označování a obchodní úprava potravin — Pojmy ‚výživová tvrzení‘ a ‚zdravotní tvrzení‘ — Nařízení (ES) č. 1924/2006 — Označení vína jako ‚lehce stravitelné‘ — Údaj o snížené kyselosti — Nápoje s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % objemových — Zákaz zdravotních tvrzení — Listina základních práv Evropské unie — Článek 15 odst. 1 — Právo svobodné volby povolání — Článek 16 — Svoboda podnikání — Slučitelnost“

Ve věci C-544/10,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Bundesverwaltungsgericht (Německo) ze dne 23. září 2010, došlým Soudnímu dvoru dne 23. listopadu 2010, v řízení

Deutsches Weintor eG

proti

Land Rheinland-Pfalz,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda senátu, J. Malenovský (zpravodaj), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász a D. Šváby, soudci,

generální advokát: J. Mazák,

vedoucí soudní kanceláře: A. Impellizzeri, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 19. ledna 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Deutsches Weintor eG H. Eichelem a B. Goebalem, Rechtsanwälte,
- za Land Rheinland-Pfalz C. Grewing, jako zmocněnkyní,
- za českou vládu M. Smolkem a D. Hadrouškem, jako zmocněnci,
- za estonskou vládu M. Linntam, jako zmocněnkyní,
- za francouzskou vládu G. de Berguesem, B. Cabouatem a R. Loosli-Surrans, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: němčina.

- za maďarskou vládu M. Z. Fehérem a K. Szíjjártó, jako zmocněnci,
- za finskou vládu H. Leppo, jako zmocněnkyní,
- za Evropský parlament I. Anagnostopoulou a E. Waldherr, jako zmocněnkyněmi,
- za Radu Evropské unie M. Simm, jako zmocněnkyní,
- za Evropskou komisi L. Pignataro-Nolin a S. Grünheid, jako zmocněnkyněmi,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 29. března 2012,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 2 odst. 2 bodu 5 a čl. 4 odst. 3 prvního pododstavce nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 ze dne 20. prosince 2006 o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin (Úř. věst. L 404, s. 9), naposledy pozměněného nařízením Komise (EU) č. 116/2010 ze dne 9. února 2010 (Úř. věst. L 37, s.16, dále jen „nařízení č. 1924/2006“). Žádost se týká též platnosti těchto ustanovení z hlediska čl. 15 odst. 1 a článku 16 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Deutsches Weintor eG (dále jen „Deutsches Weintor“), německým vinařským družstvem, a orgány vykonávajícími dohled nad uváděním alkoholických nápojů na trh ve spolkové zemi Porýní-Falcko ve věci označení vína jako „lehce stravitelné“ poukazujícího na sníženou kyselost.

Právní rámec

- 3 Body 1 až 3, 5, 10, 14 až 16 a 18 odůvodnění nařízení č. 1924/2006 uvádějí:
  - „(1) Ve Společenství stoupá počet potravin, u nichž se při označování a v reklamě používají výživová a zdravotní tvrzení. K zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitelů a usnadnění výběru potravin by měly být produkty, včetně dovážených produktů, uvedené na trh bezpečné a měly by být náležitě označeny. Různorodá a vyvážená strava je základním předpokladem dobrého zdraví a jednotlivé výrobky mají z hlediska celkového stravování relativní význam.
  - (2) Rozdíly mezi vnitrostátními předpisy, které se týkají těchto tvrzení, mohou bránit volnému pohybu potravin a vytvářet nerovné podmínky hospodářské soutěže. Tím přímo ovlivňují fungování vnitřního trhu. Je proto nutné přijmout pravidla Společenství pro používání výživových a zdravotních tvrzení při označování potravin.
  - (3) Obecná ustanovení o označování potravin jsou uvedena ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES ze dne 20. března 2000 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy [(Úř. věst. L 109, s. 29; Zvl. vyd. 15/05, s. 75)]. Směrnice 2000/13/ES obecně zakazuje používání údajů, které by kupujícího uváděly v omyl nebo které připisují potravinám léčebné vlastnosti. Toto nařízení by mělo doplnit obecné zásady směrnice 2000/13/ES a stanovit zvláštní ustanovení pro používání výživových a zdravotních tvrzení při označování potravin, které mají být jako takové dodány spotřebiteli.

[...]

(5) Druhové popisy (názvy), které se již tradičně používají k označení určité zvláštnosti skupiny potravin či nápojů, z níž by mohl vyplývat nějaký účinek na lidské zdraví, jako jsou například „zaživací“ likér [„zaživací“ pastilky] nebo bonbon „proti kašli“, by měly být vyňaty z oblasti působnosti tohoto nařízení.

[...]

(10) Potravin, které jsou propagovány pomocí tvrzení, mohou spotřebitelé vnímat jako produkty, které jsou ve srovnání s podobnými nebo jinými produkty, do nichž se tyto živiny a jiné látky nepřidávají, z výživového, fyziologického nebo jiného zdravotního hlediska hodnotnější. To by mohlo spotřebitele vést k rozhodnutím, která přímo ovlivní jejich celkový příjem jednotlivých živin nebo jiných látek způsobem, který by byl v rozporu s vědeckými podklady. Aby byl tento potenciální nežádoucí účinek vyloučen, je vhodné zavést některá omezení, pokud jde o produkty, na nichž jsou uváděna tvrzení. [...]

[...]

(14) V současné době existuje velké množství tvrzení, která se používají při označování potravin a v reklamě v některých členských státech a která se vztahují k látkám, jejichž příznivý vliv nebyl prokázán nebo o nichž se v současnosti nedospělo k dostatečné vědecké shodě. Je nutno zajistit, aby u látek, které jsou předmětem tvrzení, bylo prokázáno, že mají příznivý výživový nebo fyziologický účinek.

(15) K zajištění pravdivosti uváděných tvrzení je nezbytné, aby látka, která je předmětem tvrzení, byla v konečném produktu obsažena v dostatečném množství nebo aby v něm nebyla obsažena nebo byla obsažena v přiměřeně sníženém množství, aby bylo dosaženo výživového či fyziologického účinku uváděného v tvrzení. Látka by také měla být pro organismus využitelná. [...]

(16) Je důležité, aby tvrzení týkající se potravin byla pro spotřebitele srozumitelná, a je vhodné chránit všechny spotřebitele před klamavými tvrzeními. [...]

[...]

(18) Výživové nebo zdravotní tvrzení by nemělo být uváděno, pokud je v rozporu s obecně uznávanými výživovými a zdravotními zásadami nebo pokud nabádá k nadměrné konzumaci jakékoli potravin, či ji ospravedlňuje nebo pokud znevažuje dobré stravovací návyky.“

4 Předmět a oblast působnosti nařízení č. 1924/2006 jsou v článku 1 tohoto nařízení popsány následovně:

„1. Toto nařízení uvádí v soulad právní a správní předpisy v členských státech, které se týkají výživových a zdravotních tvrzení, aby bylo zajištěno účinné fungování vnitřního trhu a zároveň i vysoká míra ochrany spotřebitele.

2. Toto nařízení se vztahuje na výživová a zdravotní tvrzení, která jsou uváděna v obchodních sděleních, ať už při označování a obchodní úpravě potravin, nebo v reklamách týkajících se potravin, které mají být takto dodány konečnému spotřebiteli.

[...“

5 Článek 2 nařízení č. 1924/2006 obsahuje následující definice:

„1. Pro účely tohoto nařízení se použijí:

- a) definice pojmů ‚potravina‘, ‚provozovatel potravinářského podniku‘; ‚uvádění na trh; a ‚konečný spotřebitel‘ stanovené v článku 2 a v čl. 3 bodech 3, 8 a 18 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin [(Úř. věst. L 31, s. 1; Zvl. vyd. 15/06, s. 463)];

[...]

2. Použijí se rovněž tyto definice:

- 1) ‚tvrzením‘ se rozumí jakékoli sdělení nebo znázornění, které není podle právních předpisů Společenství nebo vnitrostátních právních předpisů povinné, včetně obrázkového, grafického nebo symbolického znázornění v jakékoli podobě, které uvádí, naznačuje nebo ze kterého vyplývá, že potravina má určité vlastnosti;

[...]

- 4) ‚výživovým tvrzením‘ se rozumí každé tvrzení, které uvádí, naznačuje nebo ze kterého vyplývá, že potravina má určité prospěšné výživové vlastnosti [...]

- 5) ‚zdravotním tvrzením‘ se rozumí každé tvrzení, které uvádí, naznačuje nebo ze kterého vyplývá, že existuje souvislost mezi kategorií potravin, potravinou nebo některou z jejích složek a zdravím;

- 6) ‚tvrzením o snížení rizika onemocnění‘ se rozumí každé zdravotní tvrzení, které uvádí, naznačuje nebo ze kterého vyplývá, že spotřeba určité kategorie potravin, potraviny nebo některé z jejích složek významně snižuje riziko vzniku určitého lidského onemocnění;

[...]“

6 Kapitola II (články 3 až 7) nařízení č. 1924/2006 stanoví obecné podmínky používání výživových a zdravotních tvrzení.

7 Článek 3 nařízení č. 1924/2006, nadepsaný „Obecné zásady pro všechna tvrzení“, zní takto:

„Výživová a zdravotní tvrzení lze při označování a obchodní úpravě potravin a v reklamě na potraviny uváděné na trh ve Společenství používat pouze v případě, že jsou v souladu s tímto nařízením.

Aniž jsou dotčeny směrnice 2000/13/ES a 84/450/EHS, nesmějí výživová a zdravotní tvrzení:

- a) být nepravdivá, dvojsmyslná nebo klamavá;
- b) vyvolávat pochybnosti o bezpečnosti nebo výživové přiměřenosti jiných potravin;
- c) nabádat k nadměrné konzumaci určité potraviny nebo nadměrnou konzumaci omlouvat;

[...]“

- 8 Odstavec 3 článku 4 nařízení č. 1924/2006, nadepsaného „Podmínky používání výživových a zdravotních tvrzení“, stanoví:

„Na nápojích s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % objemových nesmějí být uváděna zdravotní tvrzení.

Pokud jde o výživová tvrzení, připouštějí se pouze výživová tvrzení týkající se nízkého obsahu alkoholu nebo sníženého obsahu alkoholu či energetické hodnoty na nápojích s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % objemových.“

- 9 Článek 5 odst. 1 písm. a) tohoto nařízení, týkající se obecných podmínek, stanoví:

„1. Používání výživových a zdravotních tvrzení je přípustné pouze při splnění těchto podmínek:

a) na základě všeobecně uznávaných vědeckých údajů bylo prokázáno, že přítomnost, nepřítomnost nebo snížený obsah živiny nebo jiné látky, k níž se tvrzení vztahuje, v potravině nebo kategorii potravin má příznivý výživový nebo fyziologický účinek.“

- 10 Článek 6 odst. 1 uvedeného nařízení, nadepsaný „Vědecké zdůvodnění tvrzení“, stanoví:

„Výživová a zdravotní tvrzení musí být založena na všeobecně uznávaných vědeckých údajích a jsou jejich prostřednictvím zdůvodněna.“

- 11 Články 10 až 19, nacházející se v kapitole IV nařízení č. 1924/2006, obsahují zvláštní ustanovení uplatnitelná na zdravotní tvrzení.

- 12 Článek 10 odst. 1 a 3 tohoto nařízení týkající se zvláštních podmínek stanoví:

„1. Zdravotní tvrzení jsou zakázána, pokud neodpovídají obecným požadavkům v kapitole II a zvláštním požadavkům v této kapitole a pokud nejsou schválena v souladu s tímto nařízením a obsažena v seznamech schválených tvrzení stanovených v člancích 13 a 14.

[...]

3. Odkaz na obecné, nespécifické příznivé účinky živiny nebo potraviny na celkové dobré zdraví a duševní a tělesnou pohodu je přípustný pouze tehdy, pokud je doplněn zvláštním zdravotním tvrzením, které je uvedeno v seznamech podle článku 13 nebo 14.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 13 Deutsches Weintor je vinařské družstvo se sídlem v Ilbesheimu (Německo) ve spolkové zemi Porýní-Falcko. Toto družstvo uvádí na trh vína z odrůd Dornfelder a Grauer/Weißer Burgunder pod označením „Edition Mild“ (jemná edice), následovaným údajem „mírná kyselost“. Na etiketě je uvedeno zejména následující: „Pro jemný požitek prochází biologickým snížením kyselosti za pomoci našeho zvláštního šetrného postupu ‚LO3‘ (LO3 Schonverfahren zur biologischen Säurereduzierung)“. Na hrdle lahví je umístěna etiketa „Edition Mild bekömmlich“ (Jemná edice – lehce stravitelné). V ceníku je víno označeno jako „Edition Mild – sanfte Säure/bekömmlich“ (Jemná edice – mírná kyselost/lehce stravitelné).

- 14 Orgán vykonávající dohled nad uváděním alkoholických nápojů na trh ve spolkové zemi Porýní-Falcko vznesl námitky proti používání označení „lehce stravitelné“ z důvodu, že se jedná o „zdravotní tvrzení“ ve smyslu čl. 2 odst. 2 bodu 5 nařízení č. 1924/2006, jež není dovoleno pro alkoholické nápoje podle čl. 4 odst. 3 prvního pododstavce tohoto nařízení.

- 15 Účastníci řízení vedou tedy spor o to, zda je označení vína jako „lehce stravitelné“ ve spojení s údajem o mírné kyselosti „zdravotním tvrzením“ ve smyslu čl. 4 odst. 3 prvního pododstavce nařízení č. 1924/2006, které je pro alkoholické nápoje zpravidla zakázáno.
- 16 Deutsches Weintor podalo k Verwaltungsgericht (správní soud) žalobu, kterou se domáhalo určení, že je oprávněno užívat označení „lehce stravitelné“ na etiketách dotčených vín a v reklamě na tato vína.
- 17 Deutsches Weintor na podporu svého návrhu v podstatě uvedlo, že označení „lehce stravitelné“ nijak nesouvisí se zdravím, ale týká se pouze celkové duševní a tělesné pohody. Dále tvrdí, že se nařízení č. 1924/2006 nevztahuje na označení, která se tradičně užívají pro potraviny nebo nápoje a která by mohla mít vliv na celkovou duševní a tělesnou pohodu, jako je označení „digestiv“ pro nápoj podporující zažívání. Je proto názoru, že je zdravotní tvrzení třeba chápat v úzkém slova smyslu, který se omezuje na dlouhodobé účinky vyvolané dotčenou potravinou.
- 18 Verwaltungsgericht tuto žalobu rozsudkem ze dne 23. dubna 2009 zamítl. Odvolání podané proti tomuto rozsudku bylo zamítnuto rozsudkem Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (vrchní správní soud spolkové země Porýní-Falcko) ze dne 19. srpna 2009.
- 19 Odvolací soud shledal, že pojem „zdravotní tvrzení“ každopádně zahrnuje účinky potravin na organismus a tělesné funkce spotřebitele. Označení „lehce stravitelné“ zakládá v souvislosti s vínem spojitost s tělesnými procesy a souvisí s celkovým dobrým zdravotním stavem. S tímto označením lze spojovat taková synonyma jako „zdraví prospěšný“, „snadno se tráví“ nebo „šetrný k žaludku“.
- 20 Podle výše uvedeného soudu má tento aspekt při spotřebě vína jistý význam, neboť ta bývá spojována s bolestmi hlavy a žaludku. Víno by mohly být případně přičítány i škodlivé účinky na lidský organismus a mohlo by vést k závislosti. Použití výrazu „lehce stravitelné“ ve spojení s údajem o zvláštním procesu snížení kyselosti a o mírné kyselosti vytváří podle uvedeného soudu u spotřebitele spojitost mezi vínem a neexistencí negativních účinků při trávení, které se někdy pojí se spotřebou vína.
- 21 Žalobce v původním řízení podal proti tomuto rozhodnutí kasační opravný prostředek k Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud).
- 22 Předkládající soud má pochybnosti o širokém výkladu pojmu „zdravotní tvrzení“, jež zastávaly soudy nižších stupňů. Tento soud je názoru, že vzhledem ke společné funkci všech potravin, kterou je dodání živin a jiných látek lidskému organismu, nestačí údaj týkající se pouze dočasného zachování tělesných funkcí nebo celkového dobrého zdravotního stavu k vytvoření souvislosti se zdravím ve smyslu čl. 2 odst. 2 bodu 5 nařízení č. 1924/2006.
- 23 Bundesverwaltungsgericht zastává názor, že určité okolnosti podle všeho naopak ukazují, že kvalifikace jako „zdravotní tvrzení“ je odůvodněna jen tehdy, pokud jsou popsány dlouhodobější, trvalé účinky na tělesný stav nebo fyzickou kondici, a nikoli pouze přechodné účinky na procesy látkové výměny, které nemají žádný vliv na tělesný stav, a tudíž ani na vlastní zdravotní stav.
- 24 Údaj o lehké stravitelnosti vín, která uvádí na trh žalobce v původním řízení, se proto podle předkládajícího soudu omezuje na tvrzení, že víno při trávení nevyvolává bolesti žaludku, nebo jich vyvolává méně, než lze očekávat od vína tohoto druhu a této jakosti. Kromě toho si Bundesverwaltungsgericht klade otázku, zda pouhá okolnost, že potravina je méně škodlivá než srovnatelné produkty téže kategorie, stačí k tomu, aby se jí přiznal příznivý účinek na zdraví.
- 25 Konečně Bundesverwaltungsgericht vyjadřuje pochybnosti, zda je zákaz zdravotních tvrzení ve vztahu k vínům slučitelný se základními právy, jakými jsou právo svobodné volby povolání a svoboda podnikání, pokud by výrobci nebo prodejci vín bylo zakázáno uvádět, že jeho výrobek je z důvodu mírné kyselosti lehce stravitelný, i když je toto tvrzení pravdivé.

26 Bundesverwaltungsgericht se za těchto okolností rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je pro kvalifikaci jako zdravotní tvrzení ve smyslu čl. 4 odst. 3 prvního pododstavce ve spojení s čl. 2 odst. 2 bodem 5 nebo ve smyslu čl. 10 odst. 3 nařízení č. 1924/2006 nezbytný příznivý výživový nebo fyziologický účinek, kterým má být dosaženo trvalého zlepšení tělesného stavu, nebo je dostatečný dočasný účinek omezený zejména na dobu přijímání a trávení potravin?”

2) Pro případ, že by již tvrzení dočasného příznivého účinku mohlo být kvalifikováno jako zdravotní tvrzení:

Postačuje k předpokladu, že takový účinek je odůvodněn nepřítomností nebo sníženým obsahem látky ve smyslu čl. 5 odst. 1 písm. a) a bodu 15 odůvodnění uvedeného nařízení, pokud toto tvrzení pouze uvádí, že obecný účinek vyvolaný potravinami tohoto druhu, který je často vnímán jako nepříznivý, je v daném případě omezený?

3) V případě kladné odpovědi na otázku 2:

Je slučitelné s čl. 6 odst. 1 prvním pododstavcem Smlouvy o Evropské unii, ve znění ze dne 13. prosince 2007 (Úř. věst. 2008, C 115, s. 1), ve spojení s čl. 15 odst. 1 (právo svobodné volby povolání) a článkem 16 (svoboda podnikání) [Listiny], ve znění ze dne 12. prosince 2007 (Úř. věst. C 303, s. 1), pokud se výrobci nebo prodejci vína bez výjimky zakáže, aby ve své reklamě používal zdravotní tvrzení takového druhu, jako je tvrzení dotčené v původním řízení, a to i v případě, že je takovéto tvrzení pravdivé?“

K předběžným otázkám

K prvním dvěma otázkám

27 Podstata prvních dvou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, tkví v tom, zda je třeba čl. 4 odst. 3 první pododstavec nařízení č. 1924/2006 vykládat v tom smyslu, že výraz „zdravotní tvrzení“ zahrnuje takové označení, jako je označení „lehce stravitelné“, následované údajem o sníženém obsahu látek, jež mnozí spotřebitelé považují za negativní.

28 Článek 2 odst. 2 bod 5 nařízení č. 1924/2006 definuje „zdravotní tvrzení“ jako „každé tvrzení, které uvádí, naznačuje nebo ze kterého vyplývá, že existuje souvislost mezi kategorií potravin, potravinou nebo některou z jejích složek a zdravím“.

29 Kromě toho čl. 5 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1924/2006 uvádí, že používání zdravotních tvrzení je přípustné pouze tehdy, pokud na základě všeobecně uznávaných vědeckých údajů bylo prokázáno, že přítomnost, nepřítomnost nebo snížený obsah živiny nebo jiné látky, k níž se tvrzení vztahuje, v potravině nebo kategorii potravin má příznivý výživový nebo fyziologický účinek.

30 V rámci sporu v původním řízení se předběžné otázky vztahují k vínu. Vzhledem k tomu, že víno spadá do kategorie nápojů s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % objemových, je předně třeba zdůraznit, že podle čl. 4 odst. 3 prvního pododstavce nařízení č. 1924/2006 měl unijní zákonodárce ve vztahu k této kategorii nápojů v úmyslu zakázat bez výjimky všechna „zdravotní tvrzení“.

31 Sporné tvrzení v projednávané věci naznačuje, že dotčené víno je vzhledem ke snížené kyselosti vhodně přizpůsobeno trávení nebo se příjemně tráví. Toto víno tak údajně má příznivý výživový nebo fyziologický účinek.

- 32 Je nesporné, že lze trávení, které je spojeno s nárazovým příjmem potravin, považovat za fyziologický proces, který je již pojmově časově omezený a který vyvolává pouze dočasné nebo přechodné účinky.
- 33 Předkládající soud, který vychází z tohoto zjištění, si klade otázku, zda může být takové označení, jako je označení „lehce stravitelné“, považováno za „zdravotní tvrzení“, i když z něj nevyplývá, že příznivý výživový nebo fyziologický účinek, který může předmětné víno vyvolat, vede k trvalému zlepšení tělesného stavu.
- 34 V tomto ohledu ze znění čl. 2 odst. 2 bodu 5 nařízení č. 1924/2006 vyplývá, že „zdravotní tvrzení“ ve smyslu uvedeného nařízení je definováno na základě souvislosti, která musí existovat mezi potravinou nebo některou z jejích složek a zdravím. Je však nutno konstatovat, že tato definice neposkytuje žádnou informaci o tom, zda tato souvislost musí být přímá nebo nepřímá, ani o její intenzitě nebo jejím trvání. Za těchto okolností je třeba pojem „souvislost“ chápat široce.
- 35 Pojem „zdravotní tvrzení“ se tak musí vztahovat nejen na souvislost implikující zlepšení zdravotního stavu díky spotřebě určité potravin, ale i na každou souvislost implikující neexistenci nebo snížení negativních či škodlivých účinků na zdraví, které tuto spotřebu doprovázejí nebo v jiných případech následují, a tudíž prosté zachování dobrého zdravotního stavu i přes zmíněnou potenciálně škodlivou spotřebu.
- 36 Dále se má za to, že pojem „zdravotní tvrzení“ zahrnuje nejen účinky nárazové spotřeby určitého množství potravin, která může zpravidla vyvolat pouze dočasné a přechodné účinky, ale též účinky opakované, pravidelné či časté spotřeby takovéto potravin, které naopak nejsou nutně pouze dočasné a přechodné.
- 37 Jak totiž vyplývá z bodů 1 a 10 odůvodnění nařízení č. 1924/2006, je nesporné, že tvrzení propagující potraviny, na nichž se nacházejí, ovlivňují rozhodnutí spotřebitelů tím, že poskytují údaje o výživové nebo fyziologické výhodě nebo jakékoli jiné výhodě spojené se zdravím v porovnání s podobnými výrobky. Tato rozhodnutí přímo ovlivňují celkové množství jednotlivých živin nebo jiných látek, které se spotřebitelé rozhodnou přijmout, což odůvodňuje omezení, která uvedené nařízení ukládá ve vztahu k používání těchto tvrzení.
- 38 Pro dané účely je proto třeba zohlednit jak dočasné a přechodné účinky, tak kumulativní účinky opakované dlouhodobé spotřeby určité potravin na tělesný stav.
- 39 V projednávané věci ze sporného označení, jež naznačuje, že víno se dobře vstřebává a tráví, zejména vyplývá, že trávicí soustava, tedy část lidského těla, jím netrpí nebo trpí pouze málo a že stav této soustavy zůstává poměrně zdravý a nedotčený, a to i při opakované spotřebě, tedy dlouhodobé spotřebě nakumulovaného množství, neboť se toto víno vyznačuje sníženou kyselostí.
- 40 Tím může dotčené tvrzení naznačovat trvalý příznivý fyziologický účinek, jenž spočívá v zachování dobrého stavu trávicí soustavy, na rozdíl od jiných vín, o kterých se má za to, že v důsledku jejich kumulované spotřeby vyvolávají trvalé negativní účinky na trávicí soustavu, a tudíž na zdraví.
- 41 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na první dvě otázky odpovědět tak, že čl. 4 odst. 3 první pododstavec nařízení č. 1924/2006 musí být vykládán v tom smyslu, že výraz „zdravotní tvrzení“ zahrnuje takové označení, jako je označení „lehce stravitelné“, následované údajem o sníženém obsahu látek, jež mnozí spotřebitelé považují za negativní.

Ke třetí otázce

- 42 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda skutečnost, že nařízení č. 1924/2006 bez výjimky zakazuje výrobcům nebo prodejcům vín používat takové tvrzení, jako je tvrzení dotčené v původním řízení, i kdyby toto tvrzení bylo samo o sobě pravdivé, je slučitelná s čl. 6 odst. 1 prvním pododstavcem SEU.

- 43 Podle čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce SEU uznává Evropská unie práva, svobody a zásady obsažené v Listině, jež má stejnou právní sílu jako Smlouvy.
- 44 Pokud jde o základní práva, jež jsou relevantní ve vztahu k předmětnému zákazu, odkazuje předkládající soud na čl. 15 odst. 1 Listiny, podle kterého má každý právo pracovat a vykonávat svobodně zvolené nebo přijaté povolání, jakož i na článek 16 této Listiny, který zaručuje svobodu podnikání.
- 45 Je však třeba přihlídnout též k čl. 35 druhé větě Listiny, který vyžaduje, aby byl při vymezování a provádění všech politik a činností Unie zajištěn vysoký stupeň ochrany lidského zdraví. Jak totiž vyplývá z bodů 1 a 18 odůvodnění nařízení č. 1924/2006, ochrana zdraví patří mezi základní cíle tohoto nařízení.
- 46 Za těchto okolností je třeba slučitelnost bezvýjimečného zákazu takového tvrzení, jako je tvrzení dotčené v původním řízení, posuzovat nejen z hlediska práva svobodné volby povolání a svobody podnikání, ale i z hlediska ochrany zdraví.
- 47 Z toho plyne, že při takovémto posouzení musí být nutně dodrženo vyvážení požadavků spojených s ochranou těchto různých základních práv chráněných unijním právním řádem a spravedlivá rovnováha mezi těmito právy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 29. ledna 2008, *Promusicae*, C-275/06, Sb. rozh. s. I-271, body 65 a 66).
- 48 Pokud jde zaprvé o ochranu zdraví, je třeba zdůraznit, že vzhledem k rizikům závislosti a zneužívání a komplexním škodlivým účinkům, které jsou prokazatelně spjaty se spotřebou alkoholu, zejména pak výskytu závažných onemocnění, představují alkoholické nápoje zvláštní kategorii potravin podléhající obzvláště striktní právní úpravě.
- 49 Soudní dvůr v tomto ohledu již několikrát uznal, že opatření omezující možnosti reklamy na alkoholické nápoje, a zaměřující se tak na boj proti zneužívání alkoholu, odpovídají zájmu veřejného zdraví a že ochrana veřejného zdraví – jak vyplývá též z článku 9 SFEU – je cílem obecného zájmu, který může případně odůvodnit omezení základní svobody (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 10. července 1980, *Komise v. Francie*, 152/78, Recueil, s. 2299, bod 17; ze dne 25. července 1991, *Aragonesa de Publicidad Exterior a Publivia*, C-1/90 a C-176/90, Recueil, s. I-4151, bod 15; ze dne 13. července 2004, *Komise v. Francie*, C-262/02, Sb. rozh. s. I-6569, bod 30, a *Bacardi France*, C-429/02, Sb. rozh. s. I-6613, bod 37).
- 50 Kromě toho, vyplývá-li již obecně z čl. 3 písm. a) nařízení č. 1924/2006, že výživová a zdravotní tvrzení nesmějí být nepravdivá, dvojsmyslná nebo klamavá, platí tento zákaz *a fortiori* pro alkoholické nápoje. Zásadní totiž je, aby tvrzení týkající se těchto nápojů nebyla dvojsmyslná, aby tak spotřebitelé mohli regulovat svoji spotřebu s přihlídnutím ke všem rizikům vnitřně spjatým s uvedenou spotřebou, a tím účinně chránit své zdraví.
- 51 V takové věci, jako je věc v původním řízení, se sporné tvrzení – i kdyby mohlo být samo o sobě považováno za věcně správné, jelikož uvádí sníženou kyselost – jeví jako neúplné. Uvedené tvrzení totiž vyzdvihuje určitou vlastnost, která má usnadnit trávení, avšak nezmiňuje skutečnost, že nezávisle na dobrém průběhu trávení tím nejsou nebezpečí spojená se spotřebou alkoholických nápojů nijak vyloučena, ba ani omezena.
- 52 Unijní zákonodárce tedy mohl mít právem za to, že taková tvrzení, jako je tvrzení dotčené v původním řízení, jsou dvojsmyslná nebo dokonce klamavá, pokud se týkají alkoholického nápoje. Sporné tvrzení totiž tím, že vyzdvihuje pouze jeho lehkou stravitelnost, může nabádat ke spotřebě předmětného vína, a v konečném důsledku zvýšit rizika spojená s neumírněnou spotřebou jakéhokoli alkoholického nápoje pro zdraví spotřebitelů. Zákaz takovýchto tvrzení tedy může být odůvodněn požadavkem zajistit vysoký stupeň ochrany zdraví spotřebitelů.

- 53 Vzhledem k výše uvedenému lze úplný zákaz takových tvrzení, jako je tvrzení dotčené v původním řízení, považovat za nezbytný pro zajištění dodržení požadavků plynoucích z článku 35 Listiny.
- 54 Pokud jde zadruhé o právo svobodné volby povolání a svobodu podnikání, je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora se svobodný výkon podnikatelské nebo jiné výdělečné činnosti stejně jako právo na vlastnictví neprojevují jako absolutní výsady, ale musí k nim být přihlédnuto ve vztahu k jejich společenské funkci (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. prosince 2004, *Swedish Match*, C-210/03, Sb. rozh. s. I-11893, bod 72). V důsledku toho může být výkon těchto svobod omezen, pokud tato omezení skutečně odpovídají cílům obecného zájmu sledovaným Uníí a nepředstavují vzhledem ke sledovanému cíli nepřiměřený a neúnosný zásah do samotné podstaty takto zaručených práv (rozsudky ze dne 15. dubna 1997, *Irish Farmers Association* a další, C-22/94, Recueil, s. I-1809, bod 27, a ze dne 10. července 2003, *Booker Aquaculture* a *Hydro Seafood*, C-20/00 a C-64/00, Recueil, s. I-7411, bod 68).
- 55 Pokud jde o uvedené cíle, z bodů 48 až 53 tohoto rozsudku vyplývá, že účelem dotčené právní úpravy je ochrana zdraví, která je cílem uznaným článkem 35 Listiny.
- 56 Pokud jde o dodržení zásady proporcionality, je sice pravda, že zákaz dotčených tvrzení určitým způsobem omezuje podnikatelskou nebo jinou výdělečnou činnost dotčených hospodářských subjektů v jednom konkrétním aspektu, avšak dodržení těchto svobod je zabezpečeno v podstatných aspektech.
- 57 Sporná právní úprava totiž zdaleka nezakazuje výrobu a uvádění alkoholických nápojů na trh, ale omezuje se v jasně vymezené oblasti na regulaci s nimi souvisejícího označování a reklamy.
- 58 Sporný zákaz tedy v takové věci, jako je věc v původním řízení, nijak nezasahuje do samotné podstaty práva svobodné volby povolání a svobody podnikání.
- 59 Z výše uvedeného vyplývá, že úplný zákaz takového tvrzení, jako je tvrzení dotčené v původním řízení, jenž je obsažen v nařízení č. 1924/2006, musí být považován za slučitelný s požadavkem vyvážit jednotlivá dotčená základní práva a nastolit spravedlivou rovnováhu mezi těmito právy.
- 60 Vzhledem ke všemu výše uvedenému je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že skutečnost, že nařízení č. 1924/2006 bez výjimky zakazuje výrobcům nebo prodejcům vín používat takové tvrzení, jako je tvrzení dotčené v původním řízení, i kdyby toto tvrzení bylo samo o sobě pravdivé, je slučitelná s čl. 6 odst. 1 prvním pododstavcem SEU.

K nákladům řízení

- 61 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 4 odst. 3 první pododstavec nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 ze dne 20. prosince 2006 o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin, naposledy pozměněného nařízením Komise (EU) č. 116/2010 ze dne 9. února 2010, musí být vykládán v tom smyslu, že výraz „zdravotní tvrzení“ zahrnuje také označení, jako je označení „lehce stravitelné“, následované údajem o sníženém obsahu látek, jež mnozí spotřebitelé považují za negativní.**

- 2) **Skutečnost, že nařízení č. 1924/2006, ve znění nařízení č. 116/2010, bez výjimky zakazuje výrobcí nebo prodejci vín používat takové tvrzení, jako je tvrzení dotčené v původním řízení, i kdyby toto tvrzení bylo samo o sobě pravdivé, je slučitelná s čl. 6 odst. 1 prvním pododstavcem SEU.**

Podpisy.